

24. 8. 2025 – Poslouchat je nade vše

1. čtení: 1Sam 15, 1-23

Píseň: S233 – Odpust'

Základ kázání: 1Sam 15, 24-35

Kázání: Milí shromáždění,

také dnešní příběh je plný protikladů, paradoxů a překvapení. Jako takřka každý příběh Starého i Nového Zákona.

Hned na počátku má být Amálek vyhuben, včetně žen a dětí. To o nikom jiném v Bibli *nečteme*! Tak jistě musí jejich hřích být opravdu veliký! Jenže tento příběh řekne: *Položili se do cesty Israeli, když vystupovali z Egypta.*

Tak to se snad zase tolik nestalo, ne?

Jenže realita je jiná – jak ji zachycuje Ex 17. Příběh vlastně známý – je to právě ten boj, v němž Israelci vítězili, *dokud* udržel Mojžíš ruce nad hlavou. Ani v Ex však nezní nic až tak strašného, že by to mohlo být odůvodněním naprosté likvidace.

To se dočteme až v *dalším* zápisu tohoto zásadního příběhu – v Dt 25, 17nn. A tam je psáno: „Střetl se s tebou Amálek na cestě...“ – odtud tedy ona formulace i v 1Sam15. Jenže text pokračuje: „...zničil ti zadní voj, všechny churavé za tebou, když tys byl ochablý a unavený. A nebál se Boha.“

Tedy šlo o několikerou zbabělost, hyenismus, odpornost. Amálek útočí *zezadu*, na *unavené*, a i z těch unavených na *churavé*. Tedy na nemocné, staré, zraněné! Jak odporný způsob života. Jak odporný čin. Jaká zbabělost, nelidskost – žít na úkor bezbranných a nejzranitelnějších!

Ale proč to tedy za 1Sam 15 nezmíní? Obzvlášť když právě v ní jsme četli o vybití i *kojenců* tohoto životního stylu?!

Aby právě ten Hospodinův příkaz z úst Samuel zněl na první poslech *odporně*. Neopodstatněně. Krutě. Pro *každého*, kdo *neví*, kdo je Amálek a o čem to Samuel i Hospodin mluví. Ale zato pocity a dojmy mají *všichni* lidé okamžitě – jen většinou zcela mylné.

Aby tak *Hospodin* a *Samuel* vypadali jako zlí ukrutníci. O to nápadněji, když Saul je přece tak shovívavý, že *Kénijcům*, kteří žili mezi

těmi hyenami, *prokázal milosrdenství*. Jak shovívavý král – a jak *krutý* Bůh a jeho prorok!

Pro každého nepoučeného.

Jímž se posléze ukázal být i Saul. Opět paradoxně: Očividně si pamatuje milosrdenství Kénijců. Ale Boží slovo o Amálekovi před chvílí vyřčené už ne. Co udělal Amálek také už ne.

Protože *okamžitě* Saul i jeho lid *nezabili* hlavního tehdejšího strůjce lidského hyenismu a šmejdismu toho dodnes přežívajícího Amáleka. Totiž krále *Agaga*. Z jehož rodu bude také Haman, Agagovec, usilující vyvraždit Boží lid (Est 3, 1).

A spolu s ním *ušetřili*, smilovali se nad také tím vším, co se lidu líbilo. No a co, že Bůh říkal opak. Oni jsou přece tak milosrdní a moudří, že přece zničili jen to, co *sami považovali za bezcenné*. Za podřadné a nedostatečně kvalitní pro sebe samotné. V *tom* Boha poslouchali. Ale v *ničem ostatním* Boha neposlouchali. V ničem, co sami považovali za důležité, krásné, hodnotné, prvořadé. Jak aktuální dodnes i uvnitř křesťanských církví!

Tak si těch krásných a tučných bučících zvířat nemohl nevšimnout přicházející Samuel. A tak ani Hospodin, který ho za Saulem poslal. S opět paradoxním slovem: „Já, Hospodin, *lituji*, že jsem Saula ustanovil králem.“ Ale vždyť podle i Samuela Hospodin *není* člověk – aby litoval!

A přesto stejné připomene i poslední verš příběhu. Tedy hlavní zvěst příběhu: Bůh *litoval*. Litoval člověka. Litoval krále. Litoval lidské hlouposti a neposlušnosti. Lidské arogance, v níž lidé poslouchají Boha ve všem, co je nám podřadné a bezcenné. A *neposloucháme dodnes* Boha v ničem *prvořadém*. Důležitém. Cenném.

A tak mají lidé dodnes za to, že hlavní je konat oběti Bohu. Peníze. Salár. Zvířata. Konat ritus a rituál – také církevní! Ať už v podobě nudné – reformované. Nebo velmi bohaté – obou katolických proudů.

Jenže Samuel utřel Saula jedněmi z nejzásadnějších slov celé Bible. Stejná vysloví také Ježíš i zákoník v NZ (Mk 12, 28-34): Milovat Boha, a tak *poslouchat* Boha, je nad *všechny* obětní dary. Nad *všechny* lidské oběti. *Pozorně rozvažovat*, dosl. *být poslušným*, je nad tuk beranů i býků.

Jak převelice aktuální. Jak mnoho i křesťanů *odmítá* pozorně rozvažovat. Naslouchat. Slyšet. Poslouchat. *Zejména* Boží zjevení svatých Písem. Vždyť tolik z něj je pořád znovu v *protikladu* k našim *pocitům*! K našim *chtěním*! K naší *přirozenosti*!

Stejně jako se před třemi tisíci lety vymlouval i Saul: Vždyť jsme to zachránili *pro* Hospodina. No a co, že ten nám přikázal *pravý opak!* *My* tomu rozumíme lépe než ten *tvůj* Bůh (v. 31)! Teda, hlavně ten lid, já jsem jenom jeho král... (v. 21).

Tak je jasný Saulův vzdor. Věštění. I kouzla. Najednou si lid dělal, co chtěl – a on, král, za to přece nemůže! Jak opět aktuální dodnes...

A tak se ani Samuel nenechal „opít rohlíkem“ Saulova: „Zhřešil jsem, ale nyní ze mne sejmi hřích a vrať se se mnou, chci se poklonit Hospodinu.“ Vždyť to je přece pokání, ne?

Ne. Byla to lež. Manipulace. Podfuk. Navíc očividný: Vždyť Saul se uprostřed toho hned vymlouvá, že za to může lid, a ne *on sám*, král. Který v hned předchozím příběhu chtěl zabít i svého syna Jónatana. Takové slovo *nemůže* být pokáním – vyznáním *své* viny – když *okamžitě* za situaci „vlastně podle mě může někdo jiný.“

Tak Samuel *odmítl* lži, podrazy, manipulace Saula – ačkoli vypadaly jako pokání: „*Nevrátím se s tebou*. Zavrhl jsi Hospodinovo slovo. A tak Hospodin zavrhl tebe. Dá tvé království tvému bližnímu. Lepšímu než jsi ty.“

A to ačkoli se Saul pokusil Samuela zastavit i násilím – chytil ho za plášť. Ale ten se odtrhl. Ačkoli jsme sotva začali Saulovo kralování – už ho dostane David. Hned v příští kapitole.

Ale aby překvapení a paradoxů nebylo málo, pak se zdá, že Saul *přemluvil* Samuela k odpuštění. Tím, že Samuel neměl ponížit Saula před prostým lidem ani jeho staršími. Dokonce měl prokázat Saulovi poctu!

Vždyť Hospodin očividně *nezasáhl* proti Saulovi. Tak mu přece nikdo království *nevezme*! Obzvlášť, když vyjde PR a reklama a bude vypadat „za dobře“ i se Samuelem. Který s ním nyní vychází k Agagovi.

Který si také myslel, že všechno se podařilo zaonačit dobře. *Proti* Samuelovi. *Proti* slovům Hospodina Boha. Jenže ouha – z pocty před staršími lidu je trapas. Z pocty před prostým lidem je hluboké ponížení. Samuel veřejně vykřikl onu všem známou odpornost Agaga a... rozsekal ho na kusy. Vždyť tolik dětí, žen i mužů Agag sám povraždil! Tolik nemocných, postižených, starých, ubohých – aby mohl žít z pludů *jejich* práce!

Ale jaká neúcta vůči králi. Jaký podfuk na podfukářského krále! Jak to, že Samuel jedná se Saulem *stejně*, jako jednal Saul se Samuelem?

Protože stejné říká i Ježíš: Nedělej ostatním, co nechceš, aby ti dělali. A *čiň* ostatním, co *chceš*, aby oni činili tobě.

Tak je dopředu oznámený rozkol mezi politickou lidskou mocí a Bohem zřejmý. Samuel se *nepodřizuje* Saulovi. Naopak ho veřejně ponižuje. A není to poprvé. Ale bylo to naposledy. Protože Samuel se už se Saulem nikdy neviděl.

Prorok zcela odmítl krále, který zcela odmítl proroka i Boha. A ještě se hloupě a průhledně vymlouval. A byla mu přednější úcta lidu než poslušnost Bohu. Kdežto prorok opačně: Poslušnost Bohu upřednostňuje před i národní i skupinovou příslušností. Před poslušností *Bohem pomazanému* lidskému vládci. Před kouzlením, obětmi, dary. Raději pozorně rozvažoval, a *stál v poslušnosti* (BKR).

Tak proč Samuel pro Saula truchlil? Saul byl očividně zcela učebnicový lidský král – hříšný, arogantní, sebestředný, hloupý, pyšný až za roh, obětující třeba i své potomky. Takoví přece *nejsou hodni* našich slz, smutku a truchlení!

A přesto Boží prorok *truchlil pro Saula*. Až do dne jeho smrti. Pro někoho tak strašně zlého, hloupého, škodlivého, ničícího *Boží lid*!

Copak Kristus nedělal stejné?

Tak by nemělo překvapit, že stejně i Bůh. I dřív než až v Kristu: Hospodin *litoval*, že Saula ustanovil králem. Ačkoli *není* člověkem, aby litoval. Tak Hospodin lituje i *zlé a odporné a neposlušné a zrůdy*.

Ačkoli se na začátku příběhu zdál být krutou zrůdou *Hospodin* – totálním vyvražděním Amáleka včetně kojenců. Opak je pravdou: Člověk je krutou zrůdou. Už zase. Tentokrát v podobě Saula. Ničitelem svého i ostatních. Továrnou na modly. Neposlušným hlupákem, který neumí ani rozvažovat, natožpak *pozorně*. Vždyť neumí ani slyšet ani naslouchat. Jak potom *poslouchat* – alespoň toho, kdo z nejmenšího Saula udělal krále nad Božím lidem?

Zrůdou je ten, kdo *chrání* lidské hyeny a šmejdy. Kdo ušetří ty, kteří žijí na úkor ostatních. Zejména starých, nemocných, postižených a jinak bezbranných a bez zastání dodnes. Ne ten, kdo přikazuje takovéto parazity zlikvidovat.

Protože ten *lituje* Saula – i Amáleka. Ačkoli je všemohoucí a vševědoucí. Na rozdíl od Saula, který nelitoval *nikdy ničeho*. Jako většina lidí.

Amen.

Píseň: EZ691 – Tak málo přímých cest